

פרוטוקול מס' 12/1
מישיבת הוועדה לחינוך ולתרבות, מיום ד',
כ"א בכסלו תשי"ט, 3.12.58, בשעה 9.00.

נכחו: חברי הוועדה: ש. פרסיץ - היו"ר
ש. כפרי
ר. הקטיץ
י. רפאל
י. סמילנסקי
פ. זוארץ
ח. יהודה
י. קליבנוב
ר. צברי
א. רזיאל-נאור

מוזמנים: ד"ר אבידור - מנהל משרד החינוך והתרבות
מר שריד - משנה למנהל הכללי
מר נגבי - מטעם משרד המשפטים

סדר-היום: 1. חוק המרכז לקידום תרבות האדם
2. המשך הדיון בסקירת משרד החינוך והתרבות
(תשובות נציגי המשרד)

היו"ר ש. פרסיץ: אני פותחת את הישיבה..

אנחנו חפצים לשנות את הנוסח בסעיף 2 ולכתוב: "לבקש ולגלם בערכים אנושיים את הישיגי ההגות, המדע, המחקר, הספרות והאומנות".

בסעיף 4 מציע מר נגבי ניסוח משפטי אחר.

מר נגבי: נפלה טעות רק מבחינת הרדקציה. צריך להיות: "בהמלצת חבר הנאמנים של החברה הרשומה לפי פקודת החברות בשם מוסד ון ליר לקידום תרבות האדם" ופה אני רוצה לכתוב בסוגריים: "להלן - מוסד ון ליר", וזה מאפשר אחר-כך לא להזכיר את כל המגילה.

התיקון השני שאני מציע הוא טכני גרידא: אני מבקש לחלק סעיף 2 לשני סעיפים קטנים, כסעיף 2(א) יחיל במלים "מטרת המרכז היא לבקש... וכו'" ואילו סעיף קטן (ב) יחיל בפסקה (1).

בסעיף 4 ביקש היועץ המשפטי לממשלה, כדי לשמור על אחידות ונוהג, להוסיף בסוף את המלים: "הודעה על מינויים של החברים הראשונים חפורסם ברשומות".

י. רפאל: אתמול שאלתי האם המטרות המוגדרות כאן, במוסד הזה, הן בקשת המוסד או המנדב או המצווה את הצוואה. אג נוספו ע"י הממשלה.

היו"ר ש. פרסיץ: בצוואה זה לא כתוב אבל בחוזה עם הממשלה זה כתוב.

י. רפאל: בחוזה בין מי?

היו"ר ש. פרסיץ: בחוזה בין מוסד ון ליר ובין הממשלה.

י. רפאל:
אני רוצה לראות את החוזה. בקריאה הראשונה לא רק אני אלא אחדים העירו שהמוסד הזה יכולכל רק על-ידי הצוואה, על-ידי הקרן.

היו"ר ש. פרסיץ:
כן, זה כתוב בחוזה. האקדמיה למדע - לא. בחוקה והתקנון של מוסד ון ליר כתוב בפירוש, שהקרן הזאת תישא בהוצאות הקמת המוסד ובהוצאותיו. הממשלה תשכן בבית הזת את בית הוועד למדע, האקדמיה, אולם בהוצאות האקדמיה הזאת תישא רק הממשלה ולא המוסד הזה.

י. רפאל:
אני חושב שצריך לעכב את אישור החוק וצריך להתחיל במו"מ עם קרן ון ליר על הכנסת תפקיד נוסף למוסד הזה. המטרה היא לעשות מעין גשר בין התרבות הכללית, בחלקה העולמי של תרבות ישראל, ותרבות העולם.

היו"ר ש. פרסיץ: לא, אולי תקרא את הפרוטוקול.

י. רפאל:
לפי נוסח החוק אני מבין מה הכוונה. אני חושב שאם מדינת ישראל נחתנת יד להקמת מפעל מעין זה, אחד התפקידים, לפחות, צריך להיות להחדיר בעולם, על-ידי פעולה משותפת עם מרכזי תרבות אחרים, ידיעת הערכים הניצחיים שבתרבות ישראל, דבר שלא מופיע כאן כלל. אנחנו יודעים שיש לנו עולם גדול מאד שאנחנו באים אהו במגע, שהוא אינו יודע דבר על יסודות היהדות, העולם האסייני והאפריקני, ואם כבר מקימים מוסד גדול שכזה, שיש לו תפקיד ליצור את המגע בין תרבות ישראל לתרבות העולם, אני חושב שזה צריך להיות אחד התפקידים המרכזיים שלו, ובהתאם לכך אנסת תוספת לתפקידים.

היו"ר ש. פרסיץ:
אתה יוצא מחוץ הנחה בלתי נכונה. אין כל החלטה ואין כל כוונה לקשור קשר בין תרבות ישראל ובין תרבות העולם, כי אם להיפך, הרצון והכוונה לבקש בחוץ כל הישגי המדע, ההגות וכו', את הערכים האנושיים. העובדה שהמוסד הזה נקרא המרכז הישראלי והוא הוקם בירושלים מראים גם שהכוונה היא שהערכים הנצחיים שעם ישראל הקנה לאולם ימצאו ביטוי. אולם לבוא לאנשים שכל כוונתם לעזור ולהגיד: בשבילי לא די שאתה מקדיש ונותן, אני רוצה שיהיה כתוב שחור על גבי לבן יותר מאשר כתוב - זה לא יכול להיות.

י. סמילנסקי:
אני חושב שההערה של חה"כ רפאל אינה במקומה. החוק נגמר, הצבענו אתמול.

י. רפאל: אני רק מגיש הסתייגויות.

י. סמילנסקי: הייתי מוכן להתווכח על דבריו, אבל אין מקום יותר לוויכוח.

היו"ר ש. פרסיץ:
לצערי הרב לא הצבענו אלא דחינו את ההצבעה להבקר, לכן אני מביאה את הדבר הזה. בוודאי שלא אפתח בוויכוח. קיוויתי שלאחר העמל הרב שהשקענו בניסוח החוק בוועדת המשנה נוכל להביאו ללא כל הסתייגויות. מאד אצטער אם חה"כ רפאל יבניס הסתייגות משום חוסר בקיאותו, אבל כמובן שלא אוכל למנוע זאת. ארשום את הסתייגויותיך, חה"כ רפאל, ואהיה מוכנה לבטלן אם תרצה בכך, לאחר שתקרא את הפרוטוקול.

אשר לשאלת השר הממונה על ביצוע חוק זה, ביקש חה"כ סמילנסקי לתת לו שהות לברר אם עליו לרשום הסתייגות בענין זה או לא. לאחר שבירר הוא מסר לי שעליו לרשום הסתייגות.

י. סמילנסקי:
שר החינוך מוצא שלא הוא האיש הנכון להיות אחראי על ביצוע חוק זה והוא מבקש להטיל תפקיד זה או על אחד השרים שהממשלה תחליט או לחזור לנוסח הראשון ולהטיל את הדבר על ראש הממשלה.

היו"ר ש. פרסיץ:

כיוון שחוקים נכתבים לדורות קשה מאד להבין את העמדה הזאת. הרי הוועדה הביעה את הדעתה, בוויכוח בכנסת כל החברים הדגישו שרצוי כי זה יהיה כתוב. אינני יודעת אם היה עוד מקרה דומה לזה, שלאחר שהוועדה הצביעה בענין זה יבואו חברים ממפלגתו של אותו אדם, אשר מכהן עכשיו כשר, וירשמו הסתייגות מאיזה טעם אישי.

ש. כפרי:

אנחנו שמענו את פרופ' קציר, אשר לא התבסס על העמדה האישית של שר החינוך, אלא אמר שכל הענין הזה חורג מהמסגרת בה עוסק שר החינוך במדינתנו.

היו"ר ש. פרסיץ:

הוא לא אמר זאת.

ש. כפרי:

תקראי זאת בפרוטוקול.

היו"ר ש. פרסיץ:

הוא אמר שלא איכפת להם.

י. סמילנסקי:

אני מציע לקבל הצעת רוזן - שר שהממשלה תחליט עליו.

היו"ר ש. פרסיץ:

אי-אפשר לדרוש מהכנסת לקבל צונו של אדם שהוא סוף סוף בשר ודם, שלא עשה חוזה עם הקדוש ברוך הוא על אורך חיים לדורות ולא עם הממשלות הבאות שהוא יכהן בתור שר החינוך. אי-אפשר לבוא ולהכריח ועדה אשר הצביעה ברוב גדול בענין זה להצביע עוד הפעם.

י. סמילנסקי:

אני, על כל, פנים רושם הסתייגות.

היו"ר ש. פרסיץ:

אם כן, אנחנו רואים את החוק כמאושר. ההסתייגויות של ח"כ רפאל וסמילנסקי ינוסחו על ידי היועץ המשפטי.

תשובות נציגי משרד החינוך והתרבות לשאלות חברי הוועדה

היו"ר ש. פרסיץ:

אנחנו חוזרים לסדר היום הרגיל שלנו. מר שריד ישיב לשאלות.

מר שריד:

ח"כ זוארץ שאל מדוע במקומות מסויימים יש מעט ילדים אוכלים. הוא שאל על כפר ענה ועל ביי"ס שחל בינתניה. אברר את שני המקרים הקונקרטיים האלה.

בדרך-כלל אני רוצה לומר, שלצערנו אין לנו עכשיו תקציב להרחבת מפעל התזונה. כל מה שהיה לנו, כל מה שניתן לנו - הוצאנו כבר ואנחנו נמצאים עכשיו במצוקה גדולה. יש תביעות ממספר מקומות להגדיל ולהרחיב אולם אין כרגע תקציב. אנחנו מנהלים מו"מ עם האוצר; יתכן שנוכל לקבל תקציב נוסף ויתכן שלא נוכל, איננו יודעים עדיין מה תהיינה התוצאות.

ש. כפרי:

זה לא נכנס לתקציב הנוסף לחינוך?

מר שריד:

לא.

פ. זוארץ:

אם כך אין מה לברר.

מר שריד:

אם אתה אומר שבנתניה בבית-ספר אחד אין ובשני יש, אברר את הדברים, אבל אין לנו כעת תקציב להרחבת מפעל התזונה; אם כי מתנהל מו"מ עם האוצר קשה לדעת אין הוא ייגמר.

לשאלות של חברי הכנסת האחרים ששאלו בהעדרי.

חה"כ כפרי ציינה שבמושב עולים שומרה יש מורה קשיש שהוא חולה. גם אני קיבלתי פניה בענין זה, פניתי למפקח המחוז וביקשתי הסבר. אני בוודאי אקבל תשובה ואביא אותה, אבל יש גם מורים קשישים...

ש. כפרי:

הענין אינו בזה שהוא קשיש אלא שאינו יודע ללמד ומכה את הילדים.

מר שריד:

במכתב שהגיע אלי עיקר החלונה היא בכך שהוא מרבה לשכב, להעדר מביה"ס מסיבת מחלה. צריך לברר איזו מחלה היא זו - כרונית או לא.

חה"כ יהודה שאל בנוגע לשיכונני המורים ברמלה

ובעכו. טוב ששאל את השאלה הזאת לפני שבוע, כי היום נמצא הוא כונה שכבר נשלחו החוזים אל המורים ואנחנו חושבים שהפרשה הזאת מסתיימת. נכון שהיו עיכובים שהיו קשורים בכל מעי צעדים משפטיים בין החשב הכללי ובין "מסד", (הם היו צריכים לממן, לתת הלוואות, והיו קשיים תקציביים ומשפטיים). ברגע זה הענין נגמר והודיעו לי שנשלחו חוזים למורים, ומי שהודיע לי על כך כותב שהענין סודר.

גב' פרסיץ שאלה מה בדבר חדר האוכל בבי"ס

ג' ברמלה. שם יש בעיה כזו: יש מרתף בביה"ס הזה המשמש כמרכז של הג"א. כל הזמן לחצנו על העירייה להוציא את הג"א משם, כדי שאפשר יהיה להתקין שם מטבח, והענין נחקל בקושי רב. לפני כמה ימים נפגשתי עם עיריית רמלה, הבטחתי לה הלוואה של 5,000 ל"י, כדי שהיא תוכל לממן העברת הג"א למבנה אחר, אשר בו צריך להתקין כל מיני מתקנים שהג"א זקוקה להם. הלווינו לעירייה 5,000 ל"י למטרות אלה, כאלף ל"י להתאים את המרתף לחדר אוכל ועוד אלף ל"י בשביל גדר לביה"ס הממלכתית-דתי. אני מקווה שאחרי העזרה הזאת הפרשה הזאת תסתיים.

היו"ר ש. פרסיץ:

ההעמדתם תנאי בכמה זמן ייעשה הדבר?

מר שריד:

ביקשנו מהמהנדס שלנו לא לתת סתם את הכסף אלא לעקוב אחרי הביצוע. העירייה אומרת

שזה יכול להעשות תוך שבועיים.

ד"ר אבידור:

היתה שאלה בדבר פעולת מועצת פועלי ירושלים בבתי-הספר. החברר שבהעדרי מכאן הובא

הדבר בפני השר, והשר מיד הגיב על-כך במכתב הבא למזכיר מועצת פועלי ירושלים:

"א.נ., על ידי "ועד ההורים המרכזי"

הומצא לי טופש של "הנחיות לפעולה בקרב ההורים" מטעם המרכז לתרבות וחינוך של ההסתדרות הכללית, שנשלח על ידי המחלקה לתרבות של מועצת פועלי ירושלים אל מנהל בית הספר סוקולוב, בליווי הדברים הבאים: "נודה לך באם תשלח את ההנחיות הר"פ לחברי ועד ההורים בבית ספרך".

הנני להודיעך בזאת שכל פניה למנהל בית

ספר ולמוריו ביחס לאיזו פעולה שהיא הקשורה בתפקידם יכולה להעשות אך ורק על ידי משרד החינוך והתרבות.

הרשות בידי ההסתדרות הכללית או גוף ציבורי

אחר לנהל פעולת הסברה בקרב ההורים. אך אין פעולה זו יכולה להעשות על ידם באמצעות עובדי בית הספר.

על סמך הנ"ל הננו חובעים מכך להפסיק מיד את

המשלוח על "הנחיות לפעולה בקרב ההורים" או חומר אחר למנהלי בתי הספר או למוריהם לשם הפצתם בקרב ההורים".

האם שלחו את המכתב הזה לכל מנהלי בתי-הספר?
דובר על בית-ספר אחד אבל הנחיות אלה נשלחו

היו"ר ש. פרסיץ:

בכל הערים ובכל המקומות.

נטפל בענין.

ד"ר אבידור:

חה"כ הקטין היתה, נדמה לי, הפותחת בוויכוח
על הסקירה. היא שאלה מספר שאלות. השאלה

מר שריד:

הראשונה היתה בקשר לסמינר למורים למיעוטים. אנחנו כבר מסרנו שהשנה
פתחנו לראשונה בית מדרש למורים כמתכונת בתי-המדרש למורים עבריים בארץ.
עד עכשיו היה הסמינר בעיקר לבנות, והיינו מקבלים לסמינר הזה גם בנות
שסיימו בית-ספר יסודי, או לפחות 8 או 9 שנות לימוד. הן למדו שנתיים
ויצאו כמורות בלתי מוסמכות להורות בבתי-הספר של המיעוטים. לסמינר
הזה היו שתי מטרות: א) להרבות במורים; ב) להרבות במורות, כי בעיית ביקור
בנות הערבים בבתי-הספר היא באמת בעיה; מספר הבנות בבתי-הספר הוא יותר
קטן מאשר מספר הבנים, ורבים חושבים שהערבים אינם מוכנים לשלוח את בנותיהם
ללמוד אצל מורים.

השנה ניתנה לנו אפשרות לפתוח סמינר רגיל

המיועד לבוגרי בתי-הספר התיכוניים של הערבים, בעלי תעודות בגרות. עד
עכשיו מספרם היה קטן, עכשיו הוא די ניכר. פתחנו כחה אחת ויתכן שבקרוב
נפתח עוד כחה משום שיש מועמדים.

נכון שיש עכשיו איזו התרוצצות בין התלמידים.

הרבה תלמידים, חשקה נפשם להיות כבר מורים ואנחנו מונעים זאת מזה, כי
אנחנו רוצים שהם יקבלו הכשרה פדגוגית. קיבלתי השבוע בקשה מאחד התלמידים
המבקש שנאפשר לו לעזוב את הסמינר כדי שילך להוראה. לא איפשרנו לו את
הדבר, כי אנחנו מעוניינים שהתלמידים האלה ילמדו שנתיים ויקבלו הכשרה
פדגוגית מלאה.

התנאים שניתנו לתלמידי הסמינר הם מצויינים.

זהו סמינר עם פנימיה והתלמידים משלמים מעט להחזקה. אנחנו עוזרים להם
בהלוואות, במענקים ובהשוואה לסמינרים יהודיים.

מהו מספרם?

ר. הקטין:

למעלה מ-40 בכחה הראשונה.

מר שריד:

אשר לשאלה בענין בית-ספר תיכון המנוהל
על-ידי מורים מתנדבים. נעשה נסיון כזה בחיפה כאשר מספר מורים פתחו בית-
ספר ערב, לבני עדות המזרח בעיקר; המורים מלמדים בהתנדבות והתלמידים
משוחררים לגמרי משכר לימוד. הנסיון הזה נעשה בחיפה ואח"כ בירושלים.
בית-הספר בחיפה לא ביקש מאתנו כל עזרה משום שהמורים מתנדבים והעירייה
עוזרת. שם לומדים כ-260 תלמיד ואילו בירושלים כ-75-80. אנחנו הודענו
להם, בעיקר לירושלים, שאם הם מעוניינים בפיקוח ניתן להם ברצון פיקוח.
עד עכשיו לא פנו.

בענין האגרה בתל-אביב. על כך ניתנה כבר

תשובה: האגרה בתל-אביב מאושרת ע"י שר החינוך, כ-29 ל"י לשנה, והעירייה
רשאית לגבותה.

חובעים הרבה יותר מ-29 ל"י.

ש. כפרי:

זה לא נכון, אין להם רשות להעלות את האגרה
ולא העלו אותה. בשנה שעברה גבו אפילו

מר שריד:

פחות מהסכום שאישרנו. למספר עיריות אנחנו אישרנו סכום מסויים, כלומר
הסכום המכסימלי של האגרה, ויש שהעירייה החליטה לגבות פחות מאשר אישרנו,
אם כי היא כוללת את כל התנאים שבתחשיב שלנו. עד כמה שידוע לי עיריית
תל-אביב נוחנת הרבה הנחות או משחררת תלמידים לגמרי מאגרה. יש תלמידים
שהוריהם אינם רוצים לשלם לא מפני שאינם יכולים אלא מפני שאינם רוצים,
והטענה היא: הרי זהו חינוך חינם. הם לא רוצים לשמוע שהחינוך אמנם חינם,
אבל האגרה באה בעד שירותים שהעירייה אינה חייבת לתת אותם, ולעת עתה
העירייה לא נקטה אמצעים של שלילת ספרי לימוד ומחברות. נכון שאם עד חנוכה
לא ישלמו תצטרך העירייה לנקוט אמצעים אלה.

חה"כ צברי שאלה מדוע בני העולים מעדות המזרח אינם זוכים לסטיפנדיה, בהכנסם לכתות י"א וי"ב, מן הקרן המשותפת של הסוכנות והממשלה. אין החלטה עקרונית שאינם זוכים, יש רק הגבלות תקציביות. הקרן הזאת חילקה את הכספים שהיו לה. קודם היא צריכה להמשיך ולתח סטיפנדיות לאלה שהתחילו לקבל. ההרחבה לא היתה גדולה, ובמידה שיש מישהו שנכנס היום לכתה י"א או י"ב והוא אינו מקבל, זה לא בגלל החלטה עקרונית אלא בגלל מיגבלות תקציביות.

בענין פיטורי מורים בלתי מוסמכים לאחר 8 או 9 שנות עבודה. היתה לי כבר הזדמנות לשוחח על כך והסברתי שיש מקרים, שלפעמים גם מורה מוסמך אנחנו מפטרים אחרי 8 או 10 שנות עבודה, אם פתאום מתברר שקרה משהו בלתי צפוי שלא היה קודם. עכשיו אנחנו מטפלים במקרה אחד, כאשר פתאום נתגלה מורה אחד ברמת גן כמורה שאיננו יכול ללמד. אומרים שחל ערעור בחייו המשפחתיים ואדם זה יצא מגדרו. אנחנו מבקשים ממרכז המורים להקים ועדה ולחקור מיד את המצב, משום שהתביעה היא להפסיק מיד את עבודתו. קורים מקרים כאלה.

לגבי מורים בלתי מוסמכים, נכון הוא שגברה אצלנו, במשך השנים, מידת הרחמים, מצד אחד, ומי יבוא במקומו, מצד שני. לפעמים נתנו למורה להמשיך ולעבוד, שמא יוטב המצב, שמא יחול שיפור. בינתיים מורים אלה ברובם מטופלים במשפחות ולא פשוט הוא לפטר אותם, אבל כאשר מגיעים מים עד נפש אין ברירה. השנה פטרנו מורים כאלה, אחרי 9 שנות עבודה - 2-3 בסך הכל - וגם אלה מחפשים כיצד לפצותם.

ד. צברי: אני מכירה אדם שלא מפצים אותו.

מר שריד: פיצויים הוא מקבל, אבל מדברים על פיצוי שמעל לפיצויים. יש מקרים שאנחנו יכולים לעזור במשהו, בקשר עם גמלאות, אבל יש מקרים שאיננו יכולים.

חה"כ זוארץ שאל בקשר לשיעורי העזר. הודעתי שהענין כבר סודר ויודיעו לכל מפקחי המחוזות על המכסות של שיעורי עזר. זה נכנס כבר לשלב של ביצוע.

חה"כ צברי שאלה מדוע שולחים לספר בנות שגמרו סמינר צה"ל, במקום לאפשר להן ללמד בבתי-ספר מסודרים בהם יוכלו ללמוד קצת. זה לא רק ענין של סמינר צה"ל. אנחנו אומרים שכל אלה שסיימו גם סמינרים אחרים צריכים ללכת בשנים הראשונות לישובי ספר. לא תמיד מצליחים, כי יש מקרים אשר מכל מיני סיבות מחייבים סטיה מכלל זה, אבל זה חל גם על מורות צה"ל. מה לעשות כאשר מורים ותיקים, בעלי משפחות, אינם ממהרים ללכת לישובי ספר.

חה"כ הקטיין שאלה, בשים לב לעליה שמגיעה אלינו, האם לא נעמוד שוב בפני בעיה של מחסור במורים. אנחנו כיום מרגישים זאת. משרד החינוך הוא ברומטר מצויין לעליות ולירידות. כבר היום יש תביעות לתוספת כחות ולתוספת מורים. פנינו לצבא וביקשנו תוספת מורות צה"ל, כי לא קיבלנו כל מורות צה"ל; חלק מהמורות נשארו בצבא והן עוסקות בהוראה בצבא. לפני שבוע קיבלנו תוספת של 25 מורות מצ"ל. על-ידי-כך נוכח לפתוח עוד 25 כחות. אלה מורות שסיימו סמינרים רגילים אולם הן מגויסות לצבא. מה יהיה עד אפריל קשה לדעת.

א. רוזאל-נאור: כמה חסרים עוד?

מר שריד: בחינוך הממלכתי אין כל מחסור כרגע, אם כי אינני יודע מה יהיה בעוד חדשים. בחינוך הממלכתי-דתי יש עוד מחסור במספר מקומות ומחפשים מורים. שם המצב הרבה יותר קשה.

א. רוזאל-נאור: ואלה שעכשיו שוחררו הופנו לבתי-ספר ממלכתיים דתיים?

מר שריד: לא, זה בל הקושי. הקושי העיקרי בסידור מורים בבתי-הספר הממלכתיים-דתיים הוא בזה שמאות מורות במדים, ברובן המכריע אינן דתיות. בנות דתיות יש מעט בצבא. אלה שהיו נתנו לנו, אולם הן מעט ולכן אי-אפשר לעזור בעזרה הגדולה של

חה"כ הקטין שאלה מדוע אנחנו משלימים בקיום מדרשות לשנה. השנה הנחנו יסוד למדרשות דו-שנתיות. יש כבר מדרשות כאלה, למורי כפר, שהתלמידים ילמדו שנתיים במקום שנה ועל-ידי-כך נעלה בהרבה את רמת ההכשרה ויתכן שאחרי שנתיים באמת יצאו מורים מוסמכים.

מהי הפרוצדורה להחקבל במדרשה כזו?

א. רוזאל-נאור:

מר שריד: אוכל למסור פרטים על הפרוצדורה ועל המקומות, אולי בישיבה הבאה, כשאביא חומר מפורט.

למדרשות אלה שלוש מטרות: א) להזרים לבתי-הספר מורים ומורות מחוץ העדות שאליהם צריך להגיע אח"כ ולחנך, ובמידה רבה פאד המדרשות האלה עונות לתביעה זו. במדרשות האלה לומדות הרבה מבנות העדות המזרח; ב) להכין בחורים יותר מאשר בחורות, כי לעדות האלה רצוי יותר שילמדו מורים מאשר מורות. קרה מקרה ששלחנו מורות לבית-ספר מסויים וקבלנו מברק: לא הגיעו אלינו המורים. כשהתחלנו להתעניין מה קרה, הסבירו לנו: מה ז.א. שלחתם מורים? מסתובבות במושב כמה בחורות אבל מורים לא הגיעו. ג) לכונן את המורים לאותם מקומות בהם צריך ללמד. חלמידי המדרשה מתחייבים ללמד בכל מקום בו ישלחו והם מקבלים הכשרה המוחאמת למורי כפר.

חה"כ הקטין דיברה על בעיית הכתות המאוכלסות.

קשה להתווכח על כך ש-40 ילד בכתה זה יותר טוב מאשר 50, אבל את המספרים - כמה כתות יש בנות 50 ו-55 וכמה בנות 40 - שמעתם מד"ר אבידור בסקירתו. מובן מאליו שלו היתה אפשרות היינו מסכימים ברצון שהמכסימום יהיה 40, ואז הממוצע היה מגיע ל-20-25, - עכשיו הממוצע הוא 35 - אבל לצערנו הרב איננו יכולים לעשות זאת משני טעמים: א) מחמת מחסור בכוחות הוראה, ואז תעמוד השאלה מה טוב יותר: ללמד 50 תלמידים עם מורה אחד, פחות או יותר מתאים, או 30 תלמידים עם מורה גרוע; ב) הורדת המכסימום תגרור אחריה הוצאה כספית ענקית שאיננו יכולים לעמוד בה עכשיו.

בענין הספריות בבתי-הספר. בתקציב יש לנו מכוס מסויים למטרה זו. הסכום הזה הוגדל השנה, הודות להתערבותה של ועדת החינוך של הכנסת, וכך גם קרן בית הנשיא עוזרת להרבה מקומות לפתח ספריות. המדובר הוא רק בישובי עולים.

כמה יכולה לעלות ספריה ל-250 תלמיד?

פ. זוארץ:

מר שריד: זה שונה, תלוי בגודל. בערים מגייסים כספים לספריות מבין ההורים. מנהלי בתי הספר או ועדי ההורים מקבלים תשלומים מההורים. יש בתי-ספר שיש להם ספריות יפות מאד ויש - להיפך. שאלה הספריות היא יותר שאלה של טיפול בספריה מאשר שאלה הספרים. ברגע שזה הופך להיות מקצוע וצריך לשלם למורה שצריך להחליף ספרים זה פוגם מאד.

בענין הכתות הקדם-מקצועיות. שאלו האם המשרד עומד להגדיל את מספרן. המשרד אינו עומד עכשיו להגדיל את מספרן. השנה הוספנו מספר כתות, בשנה הבאה כנראה לא נוסיף. אנחנו רוצים לבסס את הכתות האלה יותר מבחינת ביסוס ההמשך, לחפש פתרונות על-מנת לאפשר לילדים אלה לסיים המשך הלימודים. ברגע שתמצא הדרך הזאת - וזה דורש כעת מאתנו מאמצים גדולים - נוכל לדבר על הרחבה.

בענין החינוך המיוחד. חה"כ הקטין אמרה שהיא התרשמה משיכון לא מתאים של החינוך המיוחד בתל-אביב. השנה הוטב בהרבה הדיור של בתי-הספר בתל-אביב. בנו בנינים חדשים ולקחו בנינים אשר לכתה של 40 ילד אולי לא התאימו אבל לכתה של 20 כן מתאימים. אפילו מפי הגב' ברט שמעתי שהיא כבר מרוצה מהשיפורים.

לשאלת הביקור הסדיר בבתי-הספר. בענין זה יש בלי ספק הטבה, אם כי איננו יכולים להגיד שבכל המקומות הגענו לביקור סדיר מלא. בענין זה אנחנו נמצאים בקו של עליה. בעיקר תרמו לענין זה בתי-הספר האזוריים. במקום שיש בית-ספר אזורי אתה יכול להיות בטוח שהילדים שנכנסים לאוטובוס יגיעו כולם לבית-הספר, ואז אינם יכולים לברוח.

כאשר זה בית-ספר קטן, בכפר עצמו, האם אומרת לבח הגדולה - בת 16 - לחזור ב-10 כדי לטפל בילדים הקטנים. אולם כאשר ילד בא לבית-ספר אזורי הוא חייב לשבת בו עד גמר הלימודים והק אח"כ הוא יכול לחזור. כיוון שמספר בתי הספר האזוריים גדל משנה לשנה, ונשארו רק מקומות מעטים בהם יש בתי-ספר קטנים, הרי שבעיה זו כמעט ונפתרה. יש כבר מאות כפרים המאוגדים בבתי-ספר אזוריים.

חה"כ צברי שאלה את השאלה הנצחית: מה בדבר גיל 4 בישובי עולים ובשכונות. אי-אפשר לומר שהילדים בגיל 4, בשיכון עולים ובשכונות, אינם מבקרים בגני ילדים. רוב הארגונים, הפותחים גני ילדים, מתרכזים בעיקר בשיכונים עולים ובשכונות, אין להם ענין לפתוח גן ילדים ברחוב לפור בתל-אביב. אם עושים מאמצים גדולים הרי זה כדי לפתוח גן באיזו שכונה בתל-אביב או בירושלים, ושם לומדים גם ילדים בגיל 4. אין לנו מספרים אבל ברור לנו שיש עשרות אלפי ילדים בני 4 לומדים. כמובן שחלק מהם לומדים בגני ילדים לאמידים ומשלמים שכר לימוד גבוה, אבל יש גם הרבה ילדים מן השכונות הלומדים בגנים של ארגונים ציבוריים בחשלו קטן מאד. יש מקומות שילדים בגיל 4 נהנים גם מעזרתו של משרד החינוך. אם יש במקום מוחזר 11 ילדים בגיל 5 אנחנו נותנים למקום זה גננת במשרה מלאה והגננת הזאת מקבלת לגן זה עוד 20 ילדים בני 4, ולפעמים בני 3. זו עזרה שנותנים למקומות האלה.

חה"כ צברי עוררה שאלה פדגוגית רצינית: האם צריכים לקבל כל הילדים בגיל 6 לכחה א' או צריכה להיות סלקציה. אני לא הייתי מציע להחיל בסלקציה בכניסה לכחה א', כלומר שילדים מסויימ כן יכנסו וילדים אחרים - לא. זה תלוי בהתפתחותו של הילד. זה ענין מסוכן מאד. יש מקרים יוצאים מן הכלל, כאשר ברור בעליל שילד מסויימ לא יכול להכנס לבית-הספר, ועל ידם לא יהיה ויכוח, כי גם ההורים יהיו מעוניינים בזה יש מדינות בהן הכניסה לכחה א' היא בגיל 7. אני חושב שאצל היהודים זה לא יכול להיות, כי היהודים התחילו ללמד בני 3, ולא בגני ילדים אלא בחדר אצל ילדים של יהודים אי-אפשר להחיל בגיל 7, בגיל 7 הוא כבר גאון.

חה"כ צברי דיברה על הפיקוח בכלל, שהוא אינ מספיק, שמפקח מגיע פעמיים בשנה והמורה נשאר ללא הדרכה. ובכן, אין זה נכון שהמפקח מגיע פעמיים בשנה לכל בית-ספר. יש בתי-ספר שהמפקח מגיע הרבה פעמים בשנה ויש בתי-ספר שהמפקח מגיע פעם או פעמיים בשנה, ואין בזה כל רע. נכון שיש מקום להגברת ההדרכה, אבל אין כל סיכוי שנוכל להגדיל א מספר המדריכים בהתאם לגידול הכתות והתלמידים. מבחינה תקציבית לא נוכל לעמוד בזה.

אנחנו מחפשים דרכים לא של הדרכה

אינדיבידואלית כי אם של הדרכה מרוכזת, קיבוצית, שמפקח ומדריך ייפגש עם המורים שבאזורו, לפי המקצועות השונים, וידריך באופן קיבוצי. הדרכה אינדיבידואלית אשר תלווה כל מורה צעיר לא נוכל לתת.

אולי

חה"כ צברי דיברה על דבר שהוא/אופייני לירוי שהמפקחים שולחים את המורים הטובים לבתי-הספר המכובדים ואת המורים הגרוע לבתי-ספר אחרים. זה לא נכון. מה ז.א. המפקחים שולחים? לכל אזור יש מפקח וברור שכל מפקח מעוניין למצוא את המורים הטובים ביותר. אבל בסופו של דבר מסדרים את כולם, גם את הטובים וגם את ה"גרועים". הכל בורדים את הטובים ביותר ומסדרים את כולם, אבל אין ז.א. שהמפקחים שולחים את הטובים לבתי-ספר מכובדים. אולי יש לחה"כ צברי איזו התרשמות קונקרטיית מירושלים אולי היא מתכוון למקרה מסויימ.

חה"כ נצר הביעה משאלה שנשמע עוד הפעם סקירה על בעיות הנחלת הלשון. אם מוכנים לעשות זאת, כאשר יגיע התור אפשר יהיה למסור סקירה כזו. כעבור כמה שבועות יוכל ד"ר קודש למסור תוצרות ראשוניות על מפעל הנחלת הלשון בהתנדבות.

חה"כ נצר שאלה האם גדל חינוך המוכר, ומהי מידת הפיקוח בו. החינוך המוכר גדל בדרך טבעית, כל שנה יש תוספת, לא קטנה ביותר.

ההשתתפות שלנו הולכת וגדלה.

היו"ר ש. פרסיץ:

נכון.

מר שריד:

ר. הקטין:

מהי ההשתתפות?

מר שריד:

אנחנו משתתפים ב-75% ממשכורת המורים וגם ב-75% מכל הזכויות הסוציאליות וב-75% מההחזקה, אם בתי-ספר אלה נמצאים במקומות מוחזקים. אם בית-הספר נמצא בתל-אביב אז העיריה נותנת, אבל זה ענין של קואליציה.

א. רוזאל-נאור:

כמה הם צריכים להוסיף באופן ממשי?

מר שריד:

אינני יודע.

ד"ר אבידור:

להלכה הם צריכים להוסיף יותר מאשר 25%, כי אנחנו נותנים להם 75% לפי התקן שלנו והם נותנים יותר שיעורים. זה להלכה. אבל מה למעשה אינני יודע.

מר שריד:

אשר לשביתות, יש שתי סיבות לשביתות ולאיומי השביתות. יש הרבה מקרים כאשר הם מודיעים שהם שובתים, אבל כשאנחנו מבררים את הדבר מתברר שאין זה נכון, שלא שובתים. הסיבה האחת היא שנשאר חוב; המרכז לחינוך עצמאי חייב למורים אלה חוב של חדשים והחוב הזה נמשך שנתיים. קראתי בעתון שעכשיו התערב בסכסוך הממונה על יחסי עבודה במשרד העבודה והוא הביא את הצדדים להסכם שהחוב הזה ישולם תוך שנה או שנתיים, כך שענין זה סולק.

הסיבה השנייה: מרכז החינוך העצמאי הטיל על

המורים לשלם מס לטובת החינוך העצמאי. המורים לא הסכימו לזה, וכיוון שניכו ממשכורתם באופן אוטומטי הם איימו בשביתה. נדמה לי שהמשרדים האלה בחינוך המוכר סולקו. אם לא יתגלו חדשים יש להניח שלא יהיו יותר איומים בשביתות.

אשר לפיקוח בחינוך המוכר, השנה נשתנה ההרכב

האישי של הפיקוח - מפקח הלך ומפקח בא. הלך המפקח שהיה ממונה מטעמנו על בתי-הספר המוכרים, מר שולמן, אשר עבר לבתי-הספר הממלכתיים-דתיים, ובא מפקח אחר. היה מכרז, היו כל מיני הצעות, ונבחר מר גריפמן, שהיה מנהל או סגן מנהל בבית-ספר ממלכתי-דתי. השנה הגברנו את הפיקוח בחינוך המוכר ע"י תוספת; גם לגנים של אגודת ישראל וגם לבתי-הספר היסודיים הוספנו, נוסף למפקח, מדריך בחצי משרה. יש להם מפקחים משלהם גם כן.

נשאלנו האם גם השנה יזדקקו הרשויות המקומיות

לעזרת ארגוני הנשים למחן חינוך לגילאי 5. עד כמה שידוע לי - כן. בגנים של הארגונים מבקרים גם השנה ילדים בני 5 ומשרד החינוך משלם בעד כל ילד לפי חישוב מסויים. הרשויות המקומיות משתתפות גם הן. גודל ההשתתפות של הרשות המקומית נחון למו"מ בין הרשות המקומית והארגון.

היתה שאלה בדבר מיזוג הגנים בכתות א'.

הניסויים האלה נמשכים בשני כיוונים: מצד אחד בכיוון של צירופו של גן הילדים לכתה א', ז.א. לבית-הספר, ומצד שני בכיוון של צירוף כתה א' לגן הילדים. עלינו להמנע מהסקת מסקנות פזיזות מניסויים אלה, כי לפעמים מתקבל דבר והיפוכו: הניסויים בשני הכיוונים מצליחים, כי זה תלוי בהרבה בגננת ובמורה. אפשר גם כך וגם כך. על כל פנים אינני רואה בעתיד הקרוב מהפכה בשטח זה. בכלל יש הצעות להוציא מבית-הספר היסודי גילאי 6,5 ו-7 ואז בית-הספר היסודי יצטמצם בכתות ג', ד', ה' וו', כי כחות ז' וח' יצורפו לחינוך העל-יסודי הנמוך.

ר. צברי:

מה זה חשוב? העיקר שזה יהיה טוב מבחינה חינוכית.

מר שריד:

אינני קובע עמדה אם זה טוב או רע, אבל אינני רואה בעתיד הקרוב מהפכה בשטח זה.

ר. צברי:

היתה הצעה והחלטה, בזמן שדנו בהשארות. אותה ועדה קבעה שיש להכניס את הענין הזה של חטיבה של כתות נמוכות. אני שואלת האם זה בוצע.

מר שריד:

אמרת ש עושים ניסויים במספר מקומות של צירוף כחה א' לגן ושל צירוף הגן לכחה א'.

הה"כ נצר שאלה מה עושה משרד החינוך בכדי להעלות מורים ומורות מתוך ישובי העולים ומה הן התכניות. קודם הזכרתי את המדרשות החד-שנתיות וגם הדו-שנתיות. יש עוד מפעל אחד שאם הוא יצלי הוא עשוי לתרום לשאלה זו תרומה נכבדה מאד, זהו המפעל של המכינות הפדגוגיות. אלפי תלמידים בכל רחבי הארץ, וביניהם הרבה מאד תלמידים מעדות המזרח, לומדים במכינות פדגוגיות או על יד סמינרים או על יד בתי-ספר תיכוניים. מהי ההסתייגות שלי? ראשית, הפירות של המכינות הפדגוגיות נראה בסוף תש"כ. התחלנו לפתח את המפעל הזה בתש"ז ורק כעבור 4 שנים, בתש"כ, אחרי בחינות הבגרות, נראה כמה מהם ילכו למוסדות להכשרת מורים. זוהי הסתייגות אחת.

ההסתייגות השנייה. נניח שיהיו לנו אלפי תלמידים שירצו ללכת למוסדות להכשרת מורים; נצטרך לפתוח בתי-מדרש למור ובמקרים רבים - פנימיות, כי לפעמים נצטרך להביא תלמידים אלה ממקומות מרוחקים; השאלה היא, באיזו מידה יספיקו לנו הכוחות להקים את המוסדות האלה ברחבי הארץ, כדי לרכז בהם את התלמידים.

א. רזיאל-נאור:

מדוע לא מקימים סמינר עם פנימיה, כדוגמת הסמינר למיעוטים?

מר שריד:

יש סמינרים עם פנימיה: בנהלל, סמינר הקיבוצים, בבאר-שבע.

א. רזיאל-נאור:

האם לומדים שם בני העלייה החדשה? אני שוא דבר אחר: מדוע לא יקימו סמינר כזה לעלייה

החדשה?

מר שריד:

בלי מכינות פדגוגיות לא יהיו לנו תלמידין אבל אחרי המכינות הפדגוגיות יהיו אולי הרבה מועמדים, ואז תעמוד השאלה איך לפתוח סמינרים עם פנימיות בכדי שנו להמשיך בהכשרה. אלה הם החששות שלנו.

באחת הישיבות הבאות אביא לכם פרטים נוספי כמה מכינות פדגוגיות יש לנו, איפה הן נמצאות, כמה תלמידים ותלמידות לומדים בהן ומהי תכנית הלימודים המיוחדת. נכון הדבר שלפני שנתיים היו הקלות מסויימות לגבי תלמידים אשר נחקבלו במכינות הפדגוגיות. אגב, יש רבים החושבים שלא התלמיד המבריק הוא דווקא המורה הטוב. ויש הוכחות, שבסמינרים נחקבלו תלמידים שלא היו כל-כך מבריקים והם עכשיו מורים מצוי לפני שנה אמרנו שבמכינות הפדגוגיות מקבלים רק תלמידים שזכו לשכר לימוד מודרג ושהם יכולים להתקבל לכל בית-ספר תיכון בארץ. על זה אוכל למסור להם אינפורמציה באחת הישיבות הבאות.

י. סמילנסקי:

יש רק מדרגה אחת נמוכה יותר מתלמידים בגימנזיות - בתי-הספר החקלאיים.

היו"ר ש. פרסיץ:

מדוע מתעורר הרושם שהנמושות נשלחים למכינות אלה? אגב, מדוע בא-כוח משרד החינוך, שהי משתתף במועצה לחינוך חקלאי, חדל להשתתף בה?

מר שריד:

פשוט מאד: מקוצר רוח ועבודה קשה. על פי רוב כאשר מקבלים הזמנה מתברר שבתור יש

דברים אחרים.

נשאלנו כיצד ממחנים מנהלים וסגני מנהלים בבתי-הספר. זו הייתה שאלה משותפת של הה"כ נצר, רזיאל-נאור ועוד חברים. ביקשתי מהאיש שלנו, המטפל בכל העניינים האלה, מר אדיר, למסור לי בעניין זה. הוא מודיע שבתש"ט הכרזנו על 13 בתי-ספר, ז.א. ל-13 בתי-ספר ממלכתיים וממלכתיים-התיים היו מרכזים על משרת מנהל. הכרזנו על כל בתי הספר, שמונים למעלה מ-15 כחות, שידענו על משרה פנויה לפחות חודש

ימים לפני פתיחת שנת הלימודים. יכול להיות שבינתיים היו משרות פנויות גם בבתי-ספר אחרים, שמנו 15 כתות, אולם לא ידענו חודש ימים לפני פתיחת שנת הלימודים ולא יכולנו להכריז על זה.

חודש לפני פתיחת שנת הלימודים לא ידוע
מה יהיה שם?

א. רוזאל-נאור:

חודש ימים לפני שנת הלימודים איננו יכולים
לדעת אם מתווספת כיתה או לא ויכול להיות
שעקב הגידול הגיעו גם בתי-ספר אחרים למספר של 15 כתות.

מר שריד:

הפרוצדורה היא כזו: המפקח הממונה על המוסד
מציג מועמד; מפקח המחוז מעביר הצעה זו למזכירות הפדגוגית בצירוף חוות-
דעתו. בשעה שמפקח המחוז מעביר את ההצעה עם חוות דעתו מתייעץ הוא עם
הרשות המקומית. ההכרעה היא בידי משרד החינוך, אבל יש לרשויות המקומיות
זכות ערעור.

אני יכולה להביא לדוגמה בית-ספר גדול,
שלכל הדעות יש בו יותר מ-15 דעות, בית-
ספר הכרמל. היה ידוע שהמנהל עוזב.

היו"ר ש. פרסיץ:

היה מכרז.

ד"ר אבידור:

אנשים המצויים בענין זה אמרו לי: מה משתטים
האנשים האלה? הרי ידוע שאדם פלוני אלמוני
יתמנה למנהל. זה נאמר לי כחדשיים לפני המכרז. המכרז הוכרז ומכל
המועמדים באמת הוצע אותו איש שעליו אמרו לי לפני חדשיים.

היו"ר ש. פרסיץ:

שמועות כאלה מתהלכות על המכרזים בכל משרד.
פנו 60 מועמדים, מתוכם המשכירות הפדגוגית
פסלה כאלה שאינם באים בחשבון, אבל הופיעו למעלה מ-20 לפני הוועדה
שהיתה מורכבת משני נציגי המזכירות, נציג אחד של הרשות המקומית ובא כוח
מרכז המורים. המועמד שנבחר נבחר פה-אחד.

ד"ר אבידור:

החברים שלנו המשתתפים בוועדת המכרז דוחים
בכל התוקף המוסרי שיש להם את השמועות

מר שריד:

המתהלכות בנדון זה.

יכול להיות שמועמד אחד היה כל-כך בולט...

י. סמילנסקי:

שם היה בולט אדם אחר.

היו"ר ש. פרסיץ:

בוועדת המכרז יושבים נציגים של גורמים
שונים ויש להם גישות שונות. יש בא-כוח
הרשות המקומית, שני באי-כוח המזכירות הפדגוגית והם רואים את המועמד
בפעם הראשונה. נוסף לכך משתתפים בוועדה מפקח המחוז ובא-כוח מרכז
המורים. ואם ההצעה מתקבלת פה-אחד, אין ספק שבחירה זו היא אובייקטיבית.

מר שריד:

נשאלנו האם יש המשך לחינוך הקדם-מקצועי.
אני רוצה להביא בפניכם מספרים. אני שמח לציין שלמעשה זוהי השנה הראשונה
שעמדנו במבחן של המשך בחינוך מקצועי לחינוך הקדם מקצועי. לקראת תשי"ט
עמדנו בפני מספרים יותר גיכרים, והנה יש לי תוצאות של מפקד, גם לגבי
כתות קדם-מקצועיות וגם לגבי כתות קדם-מקצועיות-הקלאיות.

לגבי כתות קדם-מקצועיות: בראשית שנת
תשי"ח למדו בכתות ח' קדם-מקצועיות 2,800 תלמידים, מזה כ-1,500 בנים
והשאר בנות. ערכנו מפקד בראשית תשי"ט בכדי לדעת לאן הלכו תלמידים
אלה לאחר שסיימו כתות ח' קדם-מקצועיות. המפקד הקיף 2,229 תלמידים.
יש הבדל, בין המפקד ובין מספר הרשומים בתשי"ח, של 400 תלמידים שלא הגיעו
מהם תשובות. יכול להיות שחלק מתלמידים אלה לא למד בכתות הקדם-מקצועיות
או נשר. על כל פנים אין לנו ידיעות מהם.

הנפקדים אנחנו מחלקים לשתי קבוצות:

בנים לחוד ובנות לחוד. אמסור קודם את התוצאות לגבי בנים. לגבי בנות ידענו כל הזמן ששאלת ההמשך של הבנות היא שאלה מסובכת מאד, מפני שהבנות לומדות בעיקר תפירה, ריקמה וכד'. בכל-זאת הגענו למספרים לא קטנים, אבל אמרנו, שלגבי בנות גם מה שהן מקבלות בכתות ח' וז', גם זה איזה נכס בשביל הבת גם כאשר אינה ממשיכה. לכן אביא קודם את המפקד לגבי הבנים.

לרוב הבנות לומדות רק תפירה ורקמה?

היו"ר ש. פרסיץ:

תפירה, רקמה, אריגה, סריגה וכלכלת-בית.

מר שריד:

מתוך 2,229 תלמידים יש 1,167 בנים ו-1,062

בנות, בערך 70% מהבנים ממשיכים בהכשרה מקצועית כזו או אחרת או שיצאו לעבודה, ואם יצאו לעבודה יצאו כשוליות, עם איזה מטען הכשרתי.

מצבם בשוק העבודה יותר טוב?

היו"ר ש. פרסיץ:

כן. רק לפני שבוע היתה לנו ישיבה עם

מר שריד:

מנהל בתי-ספר אורט. לאורט יש גם כן כתות

קדם-מקצועיות, זוהי, והוא מספר שיש תלמידים שיצאו לעבוד במכון הבדק בלוד; הם קיבלו ידיעות שאין להשוות את התלמידים האלה עם תלמידים שבאים ללא כל הכשרה.

יש מעקב על זה?

ר. צברי:

כן. יש כאלה שאחרי שגמרו את הכתות הקדם-

מר שריד:

מקצועיות הביעו רצונם ללכת לכתה ט' בבית-

ספר מקצועי. יש מקרים שאי-אפשר היה מן המעטים להקים כתה ב' וההורים הסכימו שהם ילמדו בכתה ט'. יש 69 תלמידים, כ-6%, שלא ממשיכים להכשיר עצמם הכשרה מקצועית בכתה א' של בית-ספר מקצועי. אני בעצם טעיתי פה, כי כתה ט' זה כתות ט' שאנחנו פתחנו, כתה ט' מקצועית עיונית, ובה לומדים 69 תלמידים.

לכתה א' של בית-ספר מקצועי הלכו 170

בנים, כ-14.5%. לכתה ב' בבית-ספר מקצועי הלכו 188 תלמידים, כ-16%. לבתי-ספר חקלאיים - יש תלמידים שגמרו כתות קדם-מקצועיות והחליטו להמשיך את הכשרתם המקצועית בבתי-ספר מקצועיים - הלכו 51 בנים.

יש תלמידים שיצאו לעבוד ביום ולומדים בערב

במסגרת חינוכית או במסגרת איזו שהיא הכשרה. ביניהם 72 בנים, כ-6% בערך.

31 בנים הלכו לחברות נוער בקיבוצים שונים, כ-2.75%. לעבודה יצאו

199 בנים, כ-17%. כאשר מצרפים את כל האחוזים יחד יוצא שממשיכים בהכשרה

מקצועית, בצורות שונות, ובעבודה, למעלה מ-66%. נוסף לכך יש אחוזים

מסויימים שנקלטו בכתות הקדם תיכוניות, לא הבאתי אותם בחשבון כי הם לומדי

בבתי-ספר עיוניים, ואלה מהווים בערך 3%. יתר ה-30% לומדים בבתי-ספר

שונים, בגימנזיות, בישיבות. אנחנו חיפשנו את אלה שממשיכים והגענו

ל-66% שממשיכים בהכשרה מקצועית בצורות שונות ובחלקם יצאו לעבודה. אלה

היו יוצאים לעבודה גם בלי ההכשרה המקצועית שקיבלו, אבל אם יצאו לעבודה

אחרי ההכשרה המקצועית שקיבלו זה בשבילם תוספת חשובה מאד.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00.